

МАКЕДОНИЈА

МАКЕДОНЯ ще излиза единъ път
прѣз седмицѣтъ, въ С ъ б о т ѣ .
Плпъ предплатена за години 5 блы
междудѣта, а за шесть мѣсеца 3 както
въ Цариграда тукъ тѣй и на всякъдъ по
вънъ въ държавѣтъ, а на вънъ отъ държа-
вѣтъ 6 т. е. шесть блы мѣсеца.
Писма не освободены отъ пощенскѣ пла-
тъ и нарѣзаватъ за въстѣнко не съдрузе-
ны съ поддѣлѣтъ не съ прѣмѣтъ.

Всяко порячваніе и низисваніе, за есе
що ся отнася до Македоніѣ, ще ся
отправля исключително до редактора и из-
датель Н. Р. СЛАВЕЙКОВА.

Листъ за политика и книжевностъ.

Подписка-та на спомоществаніи-та става въ Цариградъ, въ Писалището на вѣстника, Асма-агъ въ прикѣпѣтъ у Джама-ханъ № 15, а по вънъ ари отреденѣтъ настоятели, които отговарятъ за вѣстникъ-тъ.

Статии и писма за общеполезни работи влизватъ ся безъ дмтѣ, стига само да сѣ слабдени отъ вѣрны подписи. За частны извѣстія плаща ся по гр. 2 за редъ

На настоятели съ съставъ по петъ
на сто отъ цѣлѣтъ на спомоществованія
като събереть отъ три спомоществованія
на горъ и гы издѣлжаты.

Като свършамъ съ настоящъ брой петтъ годишъ на теченіето на "Македоніѣ", спийшимъ да искаемъ все-народно своитъ благодаренія къмъ о-пъзи отъ нашитъ свнародници, които сж ни поддржали нравствено и вещественно и помогали да доиска-мъ тѣмъ токозъ усилнъ бывшъ за насъ годишъ и, молившоуше имъ всяко на добро прѣусѣпаніе въ настояущѣхъ повѣ годишъ умолявамъ ги да ни не лишатъ и за напредъ отъ той необходимо за поддржаніе въ поприщено ни тѣмъ благоволеніе.

На тозъ часъ сплсходителныи пове-
че отъ другъ пжтъ и кѣмъ ользи отъ
нашнхъ спомоществователи и насто-
ятели, които сж изостапжли томожы
назадъ въ издѣленіеието си, моитс-
твованы и тѣмъ всяко приуспѣва-
ніе на добръ въ повѣжъ гдижъ и по-
голномо присирде кѣмъ испленіеието на
дѣлжностностии нѣ.

Редакціята.

Народно Просвѣщеніе.

11

Въ прѣидущійтъ си членъ като показяха, че голѣма часть отъ злочестности и отъ сиромашествъ ни дохождатъ отъ неувѣжество и за потвърждение на душитъ си, каго разгледамы нѣкои отъ областитъ на живота ни отъ тѣзи точки на зрѣніето. Днесъ ний, за по-големо увѣреніе въ тѣзи истини, ще направимъ едно прѣглеждане на Европейскитъ народы и ще ся помыслимъ да покажемъ съгласно съ работитъ че дѣто има попеченіе тамъ има по-големъ свободж и по-задоволенъ животъ. Дано поне чуждитъ примѣръ, да подѣйствиа на насъ, да ны накара да са заловимъ за ученіето по-серіозно.

Нека да започнемъ нашия изгледъ отъ събдиѣти си, гърците, за тѣхъ никой не може да каже, че сж невѣжественъ пародъ; напротивъ и тѣ самы ся мыслятъ и другытѣ ги мыслятъ за ученолюбивъ и ученъ пародъ. Тѣй и пазизи, когато прѣгледа чловѣтъ колко вѣстници и колко книги ся издавать ежегодно за този малтъкъ пародъ. Но другъ видъ ся прѣдставя работата, когато прѣгледа чловѣтъ тѣзи книги и цѣлото гръцко учение. Горделиви за прѣминилото, тѣ изучаватъ повече неговата книжинна, която не е въ състояніе да ги направя ни по-разумны въ политическытѣ и общественнытѣ имъ работы, ни по-мурафестни да ся заляватъ за друго нѣщо освѣнъ въ еврейскытъ търговий. Отъ новытъ европейскы литературкѣ тѣ сж усвоили само французскытъ романы, така щото у гърцытъ като има учение, това учение е старо, непрактично, не-разумно. Отъ това и работытъ имъ отиватъ толкози добръ. Тѣ неможатъ да уредятъ малкото си царство, защото всичкы почти като цмать политическы вѣдростъ, отъ другы страны всичкы ся считатъ достойны да бѣждъ министри, и съ борбты си, съ честолюбията си не даватъ на наредбытъ да ся закрѣпятъ и на царството спокойствие да помисли и за другы работы въ общъ ползкъ. Тѣ имать голѣмъ свободж, но незынайтъ да ся ползватъ отъ нежъ, и онова което трѣбаше да бѣде источникъ на много добринны, въ тѣхнытъ ржцѣ ся обраща на источникъ на много лошаины по причинж на неумѣието имъ да ся ползватъ отъ него както трѣба. Свободата въ Гръ

цій значи своєволе і разбойничество. Ако земель Грьцій въ економическо отношение, тя е доля повече отъ колкото може да си помисли челоувѣкъ. Като пѣла техническо разнигіе, тя не искара никаквы рѣкодыя. Принудена е да куцува всички отовъзъ, като дава срѣщу всичко малко стафиды и другы пѣкон суровы произведенія, въ незначительны количества.

Италия представлява едно съединение отъ учены и неучены области. Като е била раздѣлена на много владѣнія и като едни отъ владѣтелитѣ сѣ покровителствували ученіето, а други сѣ го ненавиждали, то едни области сѣ достигнали до высокъ степенъ на ученіето, а други сѣ останали прости. Това е причината дѣто въ днешното единство на Италиѣ сѣ срѣщатъ голѣми добрини, но заедно съ тѣхъ и доста значителны злини. Политическата свобода сѣ разбирала отъ простыя като своеволие и често докарвала общественны неспокойствія. На други мѣста слѣпыйтъ фанатизмъ силно ратува ерѣщу единството, въ което е и силата, и благоденствіето на Италиѣ. Въ економическо отношеніе нѣкои области на Италиѣ, именно тѣзи, дѣто ученіето сѣ е развивало и сѣ развива, сѣ намиратъ въ добро положеніе, защото жителитѣ знаятъ да сѣ ползватъ отъ свойствата на мѣстото и отъ матеріалитѣ му, за да искарватъ различни рѣкоуділія и да си устройтъ добръ поминѣкъ. Но до тѣхъ стоятъ други по-благословены отъ природѣтъ, но по-злочесты откъмъ населеніето си области ; въ тѣзи области промышленността е ещо на долиа степенъ и сиромашіята доста често сѣ остьща. Като нѣмамы новы данни за Италиѣ, ный неможемъ да кажемъ отъ момчетата колко на стотѣхъ знаятъ да четатъ и пишатъ.

При всичко че Франция ся бори за единъ отъ най-просвѣтенитѣ държавы, френскійтъ народъ е доста невѣжественъ и разваленъ едно отъ поповетѣ, друго отъ самото правителство, което го е заглъгвало съ прачкы, за да го остави глупавъ и да го владѣе по-лесно. Отъ това състояніе на народа излизатъ много злочестини за странитѣ. Като не разбира народа самъ интереситѣ на държавитѣ и даже своптѣ, тоѣ ся издава на вышениитѣ на политическитѣ партіи и често извършва движениѣ, съ които си павлача голѣмы злочестини. Ако да бѣше народътъ по-малко невѣжественъ, партіитѣ бы памирали въ него по-малкъ поддръжкъ и тогавъ много лошевини быхъ были избѣгнати. За да чака Наполеонъ III своето въстановленіе отъ френскійтъ народъ, този народъ трѣба да е твърдъ невѣжественъ и да не разбира ползкитѣ си. — Политическитѣ нескончаеми борбы на Францїѣ излизатъ отъ това невѣжество. Като не сж си опредѣлили добръ ползтитѣ, партіитѣ ся лутатъ на-самъ нататѣкъ и търсятъ доброто тамъ, дѣто то не ся намира. Френцитѣ иматъ свободѣ, но не могатъ да извадятъ сичкитѣ ползы отъ неѣж, защото неопытността и незнаиеніе не имъ допущатъ. Тука има наймжкъ и темпераментъ на народа и противоположнитѣ интересы на партіитѣ; но всичко това можеше да ся устрѣва съ ученіето на народа. При способноститѣ на народа си, при мѣстоположеніето си и при численоститѣ и единородноститѣ на населеніето си, Франція трѣбаше да бж-

де и по-сила, и по-богата. Между
тъйкь тя е по-долна въ това отношеніе
отъ Англія, и тал относителна долни-
на произлиза отъ относителното пелъ-
жесство на народа ѝ. Отъ момчетата 77
на сто зпикътъ да четътъ и пишътъ.
Но и това е днесъ, по-прѣди не е бы-
ло тъй.

По положеніето си, по богатството на мѣстото и на колоніята си, и по прѣчищата си Испанія трѣбаше да държи днесъ твърдѣ вѣчно мѣсто между европейскыѣ държавы. Ако напротивъ името ѣ си знае сега твърдѣ малко, това е отъ неумиѣнето на жителитѣ ѣ да ся възползоватъ отъ тѣзи прѣимущества. За да държатъ народа въ рѣжжѣ, духовныѣ и правителството го пазяха отъ ученіето като отъ чумѣ. Отъ това той си оставилъ въ блаженно неувѣденіе на интересыѣ и на доброто си. Днесъ той има свобода да ся учи и да ся упражнява въ политическыѣ дѣла на своето отечество, но ученіето и опытноста не доаждатъ изведицѣ. Дадѣто тѣ ся чакать, испанцытѣ днесъ ся борять за вѣстѣрже-ствованіе едикъ партіѣ надъ другѣ, и тѣзи борѣы, тѣзи партіѣ сѣ тѣѣ многочисленны и ожесточены, щото всицкыѣ силы, всицкото вниманіе сѣ ся стрували на тѣхъ. Зиради политическыѣ борѣы всицкыѣ другы въпросы сѣ оставили на странѣ. Правата на другыѣ като не ся почитать, безопасността въ Испаніѣ не е отъ обыкновенныѣ нѣща. Испанія изобилува съ първы матеріѣлы; но по неувѣжество тя не може да извлече всицкыѣ ползы отъ тѣхъ. При всицкото богатство на землитѣ си, тя е много бѣдна и принуѣдена е всицкыѣ рѣководныѣ произведенія да купува отвнѣ.

Англія е най-милната и най-богата държава вън Европа, защото въ нея сѣ струпаши обширни познания и дълбока опытность. Като знайтъ по-добре интересы си и интересы на господарството, англичанцы избѣгватъ оуны потресенія, които често расклащатъ съсѣди Франца. У тяхъ е вѣчно мирно, сичко тихо. Свободата е голѣма, но никой не ясли да ѣ злоупотрѣби въ за своитѣ частны цѣли. Настоящъ, английскій народъ не е всичкъ ученъ, както и не благодѣлствува всичкъ; но въ сравненіе съ другы народы той стои много високо по своитѣ опытность. А извѣстно е, че опытностьта е голѣма наука. На тѣзи опытность почива английската широка свобода, английското чудовищно богатство, прѣвходство на англичанцы надъ другы народы въ промышленно и търгоовско отношеніе и обществената безопасность, които е толкови необходима за благоденствіето на единъ народъ. Отъ мѣсяцы 79 на сто знайтъ да четѣтъ и да пишѣтъ.

Ако мѣнемъ погледъ прѣвъ Океана и дойдемъ въ Сѣдиненыѣ Държавы на Америкѣ, нѣй ще наитрѣмъ еще по-поразително доказателство на онова, което искали да доказавамъ: тамъ като нѣмъ невѣжественны хора, то и злочестинитѣ и сиромашіята сѣ по-малки и по-рѣдки. Исакой като е пригответъ еще отъ училището за нѣкаквѣ работѣ и, каго може да сѣ спичади добро положеніе, ако иска; то рѣдко сѣ срѣщнуватъ хора да страдатъ отъ мѣжытъ на пѣзаніето. Както е засѣяно между всички ученици, тѣй е засѣяно и благоделствіето. За другѣтъ принушество на Американцытъ нѣмамы думы да ги

искеженъ. Нѣтъ нѣма по-гольмъ свобода въ политическо и церковно отношеніе; нѣтъ нѣма по-гольмъ лесногін зѣ талантливый хора да си показять талангытъ и да изъызать напредъ; нѣтъ нѣма по-малко фанатизмъ; нѣтъ нѣма по-гольмъ почитаніе къмъ законамъ и мирьтъ; нѣтъ нѣма такыѣ блѣскавъ и многополезенъ поминкы. Съ еднѣ дуль, Американецътъ съ учениго си о достигалъ до такыѣи степенъ въ политическый, общественъ и экономическый живеть, какыѣто не о достигалъ ни една държава въ Европѣ и въ цѣльмъ свѣтъ. Огъ младыѣ знающъ да чегыѣ и пишущъ сто на сгогѣхъ, когдо нѣмъ еще въ Европѣ, оспѣвъ въ малкого царствинце Вюртембергъ.

В Германіи има мыслители по-дълбоко и учение може бы по-общирно отъ ученияго на Англіи. Но додѣто въ Германіи има дълбоки философи, въ Англіи има искусны механици, индженери и всякакви други практическы учены хора. Отъ тѣзи разлики и отъ политическаго устройство, както и отъ разликутъ на мѣстата, излиза голѣмата разлика между Англіи и Германіи поимпѣкъ. Додѣто Англіи пѣли свѣтътъ съ стоки и търговіиѣтъ си, Германіиѣтъ сѣ бѣдни, имаѣтъ слабо поминѣтъ и ежегодно тичаѣтъ дѣла хилюды нахѣтъ изъ отечестваго си да търсятъ прѣхранѣтъ и работѣтъ. Но и стѣснителнаго управление до сега е было чиста стѣдствие на невѣжество, както на управители, тѣи и на управляемѣтъ. Достопитиѣтъ намира подпорѣтъ само у невѣжественныѣтъ народы. Отъ младѣтъ въ Прусиѣтъ знаѣтъ да чѣтъ 96 0/0, въ Саксоніѣтъ 98 0/0, въ Австріѣтъ 29 0/0. Какво може да направи знаяно стѣдичено съ трудѣтъ, види сѣ най-добре въ Холандіѣтъ и Швейцаріѣтъ. Първата отъ тѣзи държавици е обрѣкла благостѣтъ и пѣсачиѣтъ брѣгово морска на источници за богатство и поминѣтъ; втората намира ползѣтъ поминѣтъ верѣтъ пѣи-высокиѣтъ планини на Европѣтъ. Умѣтъ, знаяно и трудѣтъ умѣтъ да извѣкътъ ползѣтъ и отъ най-осѣднѣтъ мѣста. Додѣто Черногорциѣтъ при по-малки горы си оставатѣтъ чисти и прости сѣлани-овчаре, и свинаре, Швейцарциѣтъ сѣ ползуютѣтъ съ репутациѣтъ на единѣтъ промишленѣтъ народѣтъ.

За Русіѣжъ всякой о чуваль, че ся
начири въ варварско състоаніе; но на-
ция си ѣзъ въображавать бѣдна. У насъ
мнозина мыслятъ за нейъ, че тя о най-
богатата държава на свѣта, когато ней-
нытъ финансы не сѣ по-*дюжизмъ* отъ
турекытъ и нейнытъ поминъкъ е твър-
дъ иячтоженъ. Въ отношеніе на про-
мышленность тя е толкози назадъ, що-
то е принудена да прикупува и воен-
нытъ си потребности, като оръжія, военны
кораби (а че и търговскы) все отъвънъ.
Даже хората ѣзъ за работъ ся дпратъ
както у насъ, все отъвънъ. Подиръ бойтъ
при Садовѣжъ на 1866 въ Рускѣжъ вой-
скѣжъ ученіето ставаше отъ Прускы о-
фицеры; днесъ Русіѣжъ привиква френскы
офицеры. Всичко това иде отъ неутже-
ството на рускы народъ. Отъ него из-
лазя деспотизмъ на правителството,
отъ него злоупотребленіята на бюро-
краціѣжъ, отъ него сиромашіѣга и вспъ-
чкытъ другы злины въ Рускый животъ.
Защото нѣма ученіе, за туй нѣма и
свобода, нѣма богатство, нѣма миръ и
всяко добро. Отъ рускытъ момчета едно
на *двѣстѣтъ* знае да чете и пише!

Главныѣ условія
на народното просвѣщеніе.

(Продъженіе отъ брой 47.)

Во всякомъ истинномъ дѣлѣ, яко-
го не съе допущало друго знаніе, освѣ-
тленіе, което съ давали религиозныя прѣд-
ставленія; но съе допущае никакъ другы
развитіе на умныя способности, освѣ-
тленіе на голъзаніе, на подостатъ
и на прѣдательство. Знатието съе о охл-
дѣло въ чюдноватости религиозныя прѣстави-
тъ, а умныя способности съе развити
въ гмисныя подост прѣлъ сюны горды
и немилосерди деспоты и узурпаторы. Само
на този начинъ може хубаво да съ развити
народный характеръ, да съ заглуши наро-
дното чувство, да съ унищитъ народныя
прѣла и най-подиръ само на този начинъ
може добръ да съ разоритъ народътъ и да
стѣне неспособенъ за умственый разви-
тъ. — Это защо во всякомъ гартцы страны
на свѣтѣ, народното или по добръ да
некъмъ. деспотното просвѣщеніе са зѣхен-
на тѣрѣ рано, пѣ рано и чѣсна. Подъ
системѣ на робство, гдѣто единъ на-
родъ лучѣна само чюдноватости религиозны
прѣдстави, гдѣто са възпитава само на по-
досты, не може да бѣде ни речъ за ис-
тинно народно просвѣщеніе.

Изъ кто погледнѣлъ по близо къмъ насъ
мы ще видимъ че храната не е можела да
произведе тѣмъ щетни условия за народното
просвѣщеніе и въ Европѣ. Европейците,
спорѣдъ свойтъ климатъ са хранѣтъ пове-
че съ животинскъ хранъ и за то въ тѣхъ
е развитъ отъожливый характеръ; въ Евро-
пѣ не е можилъ да са напложн работни-
чскійтъ класъ, повѣче отъ колкото трѣба и
то е причина да дѣбута на богатството и
властѣтъ най-напрѣдъ сѣ были доста равно-
прини, и то е было причина да не е мо-
жила да сѣ утвърди системѣтъ на робство-
то, по напротивъ дружественото урѣждане е
добило такѣвъ съставъ въ който може да
са захванн истинното народно всеститиѣ и
успѣшнѣиѣтъ напредѣтъ. — Въ Европѣ е
направена цѣрѣтъ стѣпилъ да сѣ изравнѣтъ
народниѣтъ права и да сѣ ограничѣтъ не-
съобразителныѣ разпрѣдѣленія на богатствата
и властѣтъ, — нѣшо, което бѣше сѣместве-
но слабъ стражъ на старитѣ държавы. Въ
Европѣ най-напрѣдъ е изнишало всичко,
което е достойно за вмето цивилизаціѣ, за-
што само тука сѣ доведени въ равнѣстѣ
всичкитѣ класове на различнѣтъ народно-
сти; тутъ сѣ са образували народниѣтъ об-
щины по единъ широкъ и либераленъ планъ
за народно просвѣщеніе, което е единстве-
на дѣлъ на човѣчеството,

Отъ това глѣдище Българскыѣ народъ
тѣхъ бѣше щастливъ. Начиото на негова-
та исторія се отличава съ духъ на равно-
привности. Тука бѣхъ природны условия
а са пѣвъше равномерно дѣбата на бо-
гочествата и вѣласти. Поше въ пършыи пе-
риодъ на своѣты социалны развитыя, Бѣл-
гария имаша таковыя дружественно урѣди-
на и държавни форми, какыто не са намираше
тогѣз нигдѣ между Европейскыѣ народы.
За тѣз истины, мы имамъ исторически дан-
ны; знаменитыѣ Българскы писатели *Иванъ*
Екзархъ, великодушно описва социалното по-
ложение на старыты наши прѣдци, кѣто ка-
завъ: *Чѣто краснѣе, чѣто ни е слазѣи Бого-*
люубецъ, нѣже по истинны ежидѣти ежизни
овчима, не ежежи присно Бога отъстѣни-
ты мѣслѣи и поимати иего добрый таи-
ри овети твоѣи срѣдѣ, господи
мои, Царю великый Христолюбче Симеоне!
и сѣвѣи мѣжѣи твоими и повиникѣи; и
даждѣ разумѣи и уредѣи, иакѣже есте-
можно чловѣкъмо оутварѣ своѣи ежстро-
сти и бжиченіе, и снабѣти заповѣди своѣи
еже овещати разумѣа очеса и ежистіе-
то стѣпу аждѣщѣи доброобразѣи.
Това видѣи чѣ двигателъ на Българското
просвѣщеніе бѣше самъ Царь Симеонъ Ве-
ликій съ всичкии си вѣзжѣи и поданици
знѣщѣи кѣто сръщѣи съ сръщѣицигы му
петр. Романа, Озерео, Святополкъ, Анульфъ
и др. кѣто пѣхърѣи уиственѣи развитѣи
на сѣвѣицы държѣи и енергичѣи, е
коѣмо дѣйствуваще Българскыѣ вѣнцио-
сѣцѣ, за ежидѣти и уиственѣи напредѣи
ни своѣицы родѣижъ; мы неможеме да не
вѣжѣи сѣице чѣ и Българскыѣ народъ іе
нѣмѣи своѣи ежѣи на просвѣщеніе.

Изъ за униженіе на народната беза-
копие, плащът на Промысла беше другій; по-
иначеж са други природни причини: ниста-
пихъ други условия отъ които златити връ-
маса на Българскитѣ Исторіи скоро сж при-
кратихъ, народътъ си разпрати, нидастрѣти
му оидни, дѣтѣншестѣтѣ му са пѣгуби
бѣдностѣта го прѣвѣзъ и тоѣ съ пѣзунитѣ
пѣзурѣванѣтѣ трѣбанѣ да са подчини под-
гѣитѣтѣ на свѣтитѣ. — Отъ тогѣзѣ нѣмѣжъ
ямыкътъ, на който написа Великии Силеонъ
свойтъ Златоуструй. хвалѣ да губи своитѣ фор-
ма, обѣни и са изроди; участивѣитѣ жи-
вѣтъ азъ Българитѣ отъ вѣкътъ стражъ сж съ-
нѣрши и крайно заглѣхѣна; енерскитѣ раз-
прѣтъ и произвѣтъ бѣшо законѣ и правитѣ
на бѣдѣитѣ Българѣ. — Въ тѣлѣтъ монда
ришскѣ администраціи, сѣ задрѣжѣтъ отъ
прѣбѣитѣтѣ си дѣвизизаціи, тѣмо единѣ об-

пещевенъ элементъ, който поддържа и до днесъ сѣществоніието на Българската народностъ, а то е святаго Христіанство. Нѣ на голѣмъ жѣлостъ, както зивнѣтъ вѣнци, нѣшто народно просвѣщеніе отъ голѣмото лутаніе на Фелерската религіозна фантастика бѣше завѣло криво направленіе, на което успѣхати ако не са поправѣти мы не можемъ да са надѣваме че ще са поузнамы отъ XIX-иѣ вѣтъ, който іе вѣкъ за равноправностѣтъ, и вѣкъ за народносты; съ други рѣчи ако не са *отрѣчемъ отъ фелерското си вѣспѣтаніе* мы не можемъ да са надѣваме отъ царскыи милости, нѣто за положительнѣтъ крии, нѣто за политическыи о-сновны, нѣто за юридическо значеніе.

Феверското свещенство, съ своитѣ свято-
татскыя принципи, бѣше причинѣ да ставаѣтъ
Българскы беззаконничѣ експлуатицѣ и цѣлѣ
пазѣны на тѣхнѣтъ деспотскѣ ценѣта. ко-
то сѣк продѣлѣвахѣ до вчера. — Февер-
скы *есесѣа* кѣто незнѣхше нѣто языка нѣ
нѣто общацитѣ на народа нѣт, кѣто на сѣ
грѣхнѣте отеческы за народнѣто успѣхнѣтъ
обрѣхше го съ аскаскы не позволѣтелны
срѣства, и да бѣшла добродѣтелнѣтъ
Българы отъ пѣско народнѣто съзнѣние, упо-
грѣбѣ *прѣклетѣтъ сѣзнѣ, т. е. чорбаджѣй-
скѣтъ пасмичѣ*, да поддѣржѣтъ народа нѣтъ
нѣтъжѣство, унищи всѣчѣко, кѣто неспомѣ-
нѣвахше за роднѣтъ нѣ старнѣх, изгори свѣ-
тытъ нѣ кнѣгы, оксериши сѣлѣнѣцѣта нѣ,
запусти училищѣта нѣ. — Феверското гра-
бѣтъство, пѣхѣне нѣкакѣкъ мѣрѣ, и робство-
то и нѣтъжѣство на Българскы бѣше прѣ-
кѣлено и прѣвѣхѣно. — Вавилонскѣта тѣзѣ
дѣшнѣца нѣтъ порѣхѣтъхъ на Христѣтъжъ
Цѣркѣтъ, кѣто измѣхѣтъ пожегу Българскы
нѣтъ голѣмытъ подлѣци, употреби ги за гу-
сно срѣдѣсто, и сѣ тѣзѣ, коѣто нѣтъхъ до-
тойнѣ за народнѣто имѣ, кѣто свѣхѣши
противѣоестественнѣтъ грѣхѣ, кѣто пѣхѣ
нѣ небесѣта, увѣдо въ Българскытъ училищѣ
Грѣцкѣтъ языкѣ и противѣ природѣтъжъ при-
пудѣ Българскытъ дѣщѣца да сѣ учѣтъ да
говорѣтъ Ромейскы. — Нѣ злото съ февер-
скѣтъ деспотизмѣ не сѣ свѣхѣхѣши; вѣсто
да сѣ възпѣхѣхѣтъ Българскѣта младежъ въ
высокытъ Христѣанскы истинѣ, той го у-
дѣхѣхѣ съ живѣностѣ възкѣхѣхѣтъ на бо-
дѣстѣкѣтъ фантазѣкъ на Петра Евѣекаго, на
Ламбадарѣта, на Хартофѣлѣка и др; вѣсто
да ѣмъ поучѣ въ истѣственнѣтъ знѣнѣя отъ
коѣто чѣхѣхѣтъ тѣхѣрѣ дѣло мѣче да позна-
Божѣтъ мудрѣсть и силѣ, той ѣмъ дѣстѣне
съ мрѣчѣны въображенѣя на Агонскытъ чѣ-
дѣтворѣцѣ. — Българскѣто богатѣство на А-
тоѣскѣтъ горѣ, грѣхнѣтъ сѣноѣѣ по париж-
кытъ салѣны, а прѣстѣнѣ Българы лѣкъ по
Влашкытъ пѣустѣры да работѣтъ лѣкъ. —
Сѣ свято Христѣанство! до какѣкъ крѣностѣ
сѣ та докарѣди твоѣгы вѣрѣхѣ служѣхѣне! О
пѣдѣгрѣхѣ, пѣдѣгрѣхѣ, Българскы гауци пѣ-
дѣгрѣхѣ!

Злото направление на народното ни просвѣщеніе, което даде половската каста на Византия, и днесъ си постоя между нисъ и добръ напредна. Во всѣтъ градъ и село, во всѣкъ община и дружество, Въ щете да видите че нѣма ни искра на христіанскитѣ любови, нѣма ни збро на христіанскитѣ моралъ; вѣщности сѣ сѣ прѣдали на поповскитѣ реликви, на Іудейскы форми, на Фарисейско лицемеріе; старити не слушати младити, младити не почитати старити; знаятъ си злото сѣ главниши елементи на Българияскы крамели по градовети и села-та. На всѣхъдѣ търѣсти учители, а млади немогатъ да ги одържѣтъ; безбожнитѣ търѣзи лицемерни, кѣто прѣдѣждатъ коваритѣ, гонѣтъ своитѣ учени сынове, кѣтъвѣтъ ги че сѣ безбожници, кѣто не сѣ огговориѣтъ на сѣуефирнитѣ имъ реликвины забужденіе; почитатъ книжитѣ, кѣто задържѣтъ за *наказателны даски*, които нищо не сѣмо дошли отъ маджарискитѣ свѣтици на Китай! — Въ България, гдѣто свѣднѣшъ, за които нѣма днѣсъ разговоръ, освѣтъ за религіѣтъ а отъ другъ страна, видѣтъ сѣ негрѣши до толкова противъ Св. Духа, освѣтъ въ България, видѣтъ сѣ негрѣши до толкова ипнѣшнѣ неправда, освѣтъ въ България. И усъзнатѣ на това забужденіе, не сѣ отъ нищо друго освѣтъ отъ злото направление, което даде Фанаритетото свѣщенство на народното ни възпитаніе, възпитаніе което деморализира нравственитѣ живѣтъ на българскитѣ нѣродѣ.

Тый знає да си отъеги вѣщій Грькъ.
Тый знає масторекы да убіе духа на своитъ
сѣбѣ, што и Мойсей Боговидецъ неможе
го повѣде на пѣтъ бѣлъ истиноты народны
просвѣщеніе.

Именно на таком моральном прощании, в котором может и влиять на исходе почти по желанию места.

Съ това нѣка ъпкой не мисли че съмы сѣ отстранили отъ прѣдѣла си и че съмы строгы въ погледѣти си; защото ъпкой отъ вѣщати истинны народны просвѣдѣтели неможѣ съ похваля съ подобры успѣхы, съ подобря характеристикѣ на народното просвѣдѣние. Загладѣйте на осы милионы Българо които сѣ населены по най-хубавыи мѣста въ Европа, мѣста които обитавати най-добрыи условия за народното просвѣдѣние. И

замислите за тяхната важност, вижда че те идват напълно си могат да одържат два три вестника, и Ви неволно ще си наскърбите, че между нас няма истински патриотизъм. Има народна гордост, има народно чувство.

Когого імена равно розділені на багатство, равно розділені на народны права, равно розділені на владсть, тиково быває народного простощеніа, а главныты у словіа на това природно появленіе сж качеството и количеството на хранитѣ. (Слѣдѣ)

ГРЬЦКЫЙТЪ ВЪПРОСЪ

Грьцкитъ вѣстникири въ градѣтъ
ни види сѧ чакалъ да измѣзе второто
запрещеніе да сѧ не говори за Българ-
скійтъ въпросъ за да сѧ провъкижтъ
кокоето нѣвече и да сѧ навикатъ по
добъръ при мѣщеніето на Българскій
печатъ. Еще на утритиѣтъ отъ запрѣ-
щеніето Константинъ уноули сѧ
не загуби благовѣріе, въ единъ при-
четъ ни боуи тѣ членъ, подъ названіе
НЕПРИМРИМЫТЬ да нападне вър-
и жестоко на нѣкоу отъ своитѣ събра-
тія, защо намирави неизгодни за
Церковь-тъ у насъ, придоухоженіа на
Григоріа 6-го за примиреніе съ Бълга-
ріетѣ. К-п-лисъ говори много про-
тивъ еднороднитѣ си събратія, но отъ-
всичко що казва тѣ, ний нѣма да из-
вѣстимъ осявъ онова косто интересу-
ва до пѣдѣ и насъ да го знаемъ.

„Бгъга, (казва, защитницата на патриарха за *Neologos* и *Типос*) тѣзи чедовци, бгъга отъ главниятъ въпросъ и дивлрвнй поминающе носятъ на србѣ намѣсваніето на гражданскитъ власти въ черковнитъ работы, потисването на законитъ духовны длжности на послѣднитъ. *Neologos* говори за намѣсваніето на Церквѣтъ и гражданскитъ власти (?), когато почти дигодични ся измихнахъ отъ което врѣме Ферманъ остави книга на писана, когато по самото правителство въ лице на Али паши, като пріе и слѣдъ неговото издание новы расказана върху Българскитъ въпросъ направихъ мрътъжъ бужка, осждиши го по съвършенна неупотрѣбность, когато слянитъ Българи не само сега, но и на Григоріа въ врѣмето, заблужденіето си осѣтивше пріемихъ при Черквѣтъ за да разгъртъ въприсътъ си върху новы правилны основани на едно съ законитъ духовникъ власти, когато пріемихъ нанѣ друго извѣстѣ фермана рѣшеніе, рѣдилоложивше немощъ на Ферманъ за да мнѣ създаде Екзархїа, когато въ турѣшеніе Черква-та, като ся насладжава липсако свое свободно въ духовнитъ дѣла дѣйствование, дѣйствува не върѣзъ осознатието на Фермана, но върху основанието на проектъ които сѣ пріеми по частно изсичатъ православны самостоятелни черква! Но зичо сега толкозъ хлопотъ и шумъ за подолнитъ сѣко памѣсваніе, когато другъ пать сѣкущомъ всѣяката грѣцка журналистикѣ въ столицѣтъ, при прѣвото появленіе на фермана, не гисето като памѣсваніе на гражданскитъ власти въ черковнитъ работы, но прѣсто измѣненіе на условия за рѣшаваніето на добръ на тѣзи распрѣж, както съдържавашъ думъ по думѣ Ферманъ?..... — Осѣтъ журналистикѣтъ и самата В. Черква полъ тѣтъвъ разумъ взе и пріе товъ разсѣкваніе ферманътъ, спорѣтъ какъто ся види въ нейното окръжнѣ писмо до Архїерейтъ по Всепрѣсголъ.....

„Тогдашнее прочее ферманъ не быше нахъ
сване на гражданскыя власти въ черно-
выя работы, тогдашнее не потискаше, не при-
чащо на свободното упражненіе на законни-
тъ духовныя должности на Церквѣхъ, тогдаш-
нее сматрише просто возложеніе на услож-
няющій проектъ примирительный проектъ, какъ се бы-
ло есмыслитъ въ разны прѣмена, прѣзъ ала-
гащій періодъ на въпросъ, съчилены проек-
ты или отъ Церквѣхъ, или отъ комисіи-
или отъ правительството; какъ прочее, когда
и въ сѣбѣ издываніе на ферманъ постѣ-
дояхъ, тогдашнее обстоятеліа които отнеха
последнѣто му сикосодѣржительно дѣланіе
АБО ВЪРЖО Е ИМАЛЪ ТОЙ ТАКОВО
(?) какъ, казавши, въ мѣсчовеніе си възоу-
щени, оживѣ, въсерьезъ и въспрани си да-
же въ Державѣ, които вържо Церквѣхъ прѣ-
най-тежкыя оконы, да и отнеха свободѣ
на дѣйствието, упражненіе на должности
.... Начало ли си казѣа това за единъ и
стѣй прѣдметъ друго да си говори прѣ-
дѣвъ години а друго сега?

Полвесяние на гражданската власт тогава би се забавляло, когато тя би потискала черквата, да присие туй или онуй ръшение, когато, например, да кажем, би се основала политически Българска черква, когато би начелили Българци да устрояват народни гласоподавания, (?) да турят жребъ върху гръцкото население на Тракийск и Македонск, когато би мълчала на всичко това Черквата и тъй би се промивала въ по-го-

же на гражданското правство въ работата на единъ власть отъ който е зела не пече правдинъ за свободно духовно дѣйствованіе; но еще и политически на патріархъ и народоназначникъ провъзгласенъ отъ завоевателя.

Повтарямъ нѣзъ (на Неологосъ и на Ти-
поса) че черквата е свободна! че Фермантъ
е нѣртъкъ (иже Антикъ работи въ пѣлкѣ сво-
бодѣ, че нѣма никако нѣмѣване на граж-
данското правеніе въ черкочнытъ работи.
Взраизаватъ че въ случай когато прѣво-
ръгъ бы потыжнѣ, Българитъ шѣли да сче-
татъ възрастъ рѣшеѣ само чрезъ Импе-
раторскитъ Ферманъ. (за туй имали сужде-
ніе 9р.) Такизито нечесуватъ въ себе си,
(то ти близки тебе, побратиме, р.) а ещо
повече прѣвъ Нилъ, а най вече сегашното
министерство, за което мнѣтъ че въ срѣзъ
свѣтлыиотъ кругъ който обграждѣ кругъ
на дѣйствиѣта му, въ срѣзъ чистѣтъ зоръ,
конто увѣичана днѣтъ на неговото иданіе
въ работитъ, шѣ идѣти оудъ ужасното пя-
тно, за да припили вѣничото Присоединѣніе
то да прѣче Императорскъ сѣкръ, прогнѣ-
вилъ на духа, ни припили на сѣмѣствованіе
то му, сѣкра припилюща Черквитъ убо въ
ратакыче на гражданското правеніе, а
нароудъ грѣшкый на трувь ишеѣтъ отъ по-
литическый животъ и свободѣ, (наистинѣ
такозѣ нѣщо неграба да стааѣ съ грѣшкы-
тъ народа, додѣто е Българскытъ да го
отпѣлива, р.) — на рои плоти конто да
нѣматъ право ниго да дыхатъ, въздухъ въ
отечеството си (наистинѣ защо да стааѣ
това съ грѣшкытъ когато Българитъ сѣ
обграждѣтъ вече на таковъ животъ и шѣ
ся пада? Р.), да дыхатъ кизмама въздухъ
въ отечеството си, въ което имѣтъ толкови
правдини и кѣто гърци и кѣто чловѣци (а
Българитъ имѣтъ отечество, и не сѣмъ го-
рѣцѣ, че даже и чловѣци не сѣ, за да не-
имѣтъ никакѣ правдини! Р.) Въ такыкъ слу-
чай, повтарямъ го, Турція грѣба да си отрѣ-
че отъ всякъ еврѣскъ съ Европѣ, защото си
отрѣчи отъ всякъ спогодбъ съ цивилизаціѣ-
тъ. (!) Но, принудихъ и насъ безъ да тежѣ
да богохуствунымы, защото богохулно и
нечестиво е и само да си въобразимъ едно
такозѣ нѣщо въ епохѣ когато но вече съ
жолость правнѣственимъ, но съ правдинъ
природни, всиѣна смы съграждани, имѣмы
одно отечество, едно правнѣствено, единъ
прѣпорѣцъ. И кой може да ни отнесе прѣ-
порѣцътъ на, отечеството нѣ, товѣ истото
ли правнѣство? защото нѣшто него че ни
ладжѣтъ мѣчтеница, деспотизмъ, система
на аѣтрѣстваніе което не познаѣ сѣмѣсто-
ваніеѣто на чловѣкъ, а познаѣ само сѣмѣ-
ствованіеѣто на рабы. (Вижъ ты измѣтъ!
вижъ уста праванію у гърцитъ вѣстивари,
конто нѣто шѣтъ да зѣнайтъ че има и дру-
гыѣ народы на свѣтътъ въ православнытъ
черквѣ и че ти не е малкыѣ сѣзѣ на грѣ-
цкото племе! Но кой може да вразуми хо-
ра обудѣ?)

Следъ тѣзи най-послъ безсълни и непо-
пятии епитѣпосовании, Константинъ по-
слѣ епископа да оправдава и да зашчищава
Антима 6-го за старанията му да се спо-
годи съ България. Въ продължението на тѣзи
оправдания той прави слѣдующиятъ
различіе между Патриаршескитѣ прокля-
тии и Пил. Фермалъ,

„... И тъй само приемането на условията въ Ферманъ безъ Всел. съборъ ся смята на съгласно съ свещените и высоки длжности на Черквата. . . . По този ферманъ, рекохъна вече, че лежи жрътва, която лежатъ мртви толкозъ други ~~свещени~~ които всякой въ църквъ на умъ си е законоположилъ за рѣшеніе на Българскій въпросъ. А когато само приемането на съдържанити въ ферманитъ условия прави нужно съизволяванетоъ и на идеобити черквъ, събрани на всел. съборъ, когато всичко онова що ся е говорило отъ В. черквъ значино, и отъ други чести, противу въвежданіе на народоплеменностъ въ истинитъ черквъ, отиснало ся е само до ферманъ, който чрвъ 10-и членъ вѣжеда и племенностъ и до бескрайностъ распространіе прѣвзѣтъ на Евхаристіята; зино е тогавъ толкозъ прескѣпие, когато рѣшеніето на въпросътъ ся пригвадъ не върху основаніи на ферманъ, но върху основаніи на проекти, които може направѣ прѣдъ да ся даждъ на съ, ся смятати прѣвзѣти откъмъ устѣпнѣти които данѣхъ, но никакъ не увѣжѣти народоплеменностъ въ черквътъ, и тъй натамъкъ сѣмудовъ еще на блѣдо да расправя многоглаголиста бави Константинъ

При това на Константинопол не ся забвѣ-
хъ да възразятъ и да поддържатъ обви-
неніята си противу Патриарха, Тинос-
пакъ и Неологосъ а отъ части и гръцкѣ-
тъ на Френскыя органъ Форз дьо Босфоръ.
Отъ тѣхнѣхъ възразенія нѣкъ ще приве-
демъ нѣщо само отъ Неологосъ, въ който
ся виждатъ по ясно причинитъ на прѣ-
пирнитъ, и възбже расположенія въ
гарнитъ, къмъ насъ.

“ Ферманъ былъ мртва буква, называ-
вшаяся томъ. Петръ Анны былъ востанов-

въ прѣговѣ
 и не дост
 нѣ прѣ
 нѣа Българ
 ше отстал
 стѣ онова
 стѣ отидѣ
 поискать
 тѣхъ, хрѣба
 нѣмъ ко
 нѣмъ кон
 тѣла? И
 болгарѣ
 достигнѣ
 стѣ тѣхъ
 ерѣстѣ
 еподарѣ,
 привидѣ
 до едѣн
 като пѣн
 в сѣзъ
 та че не
 нѣ отѣ
 тѣмъ сѣ
 тоу като
 нѣтъ си
 дуги нѣ
 и по до
 дерзко нѣ
 Сѣлъ
 дѣжнѣ
 и тѣ
 ту лѣж
 ежѣ нѣ
 хнѣсто
 обдѣжѣ
 ггажѣнѣ
 оравѣтъ
 кѣтъ г
 Чѣвътъ
 ше по
 сѣ прав
 нѣ мно
 нѣго Пр
 ко друго
 на по
 чѣнѣ
 прѣдѣн
 до не
 нѣто сѣ
 поѣрѣн
 бы сѣ у
 нѣа на
 можѣнѣ
 хѣтъ кѣ
 нѣтъ (хр
 нѣтъ пр
 нѣтъ пр
 на черк
 нѣ, мож
 на чѣдѣ
 коѣто тѣ
 сѣ не
 на черк
 че домо
 коѣто ст
 сѣ удов
 губѣ чер
 то одѣ
 стѣнѣ за
 тѣнѣ, ко
 жо да н
 право д
 нѣсѣдѣ
 бойлѣ г
 да сѣ сѣ
 нѣ слѣ
 годѣа не
 дѣ сѣ
 сѣнѣ
 сѣнѣ
 роѣно, ч
 стѣнѣ по
 нѣнѣ
 Черѣвъ
 нѣа за
 тѣлѣ нѣ
 нѣроѣ нѣ
 тѣ сѣ, и
 жѣ сѣ
 же дѣ пр
 нѣнѣ
 обѣсѣ нѣ
 довѣше
 щѣтъ Чер
 жѣнѣа.
 Ей, сѣ
 бы прѣ
 нѣтъ нѣ
 на черк
 нѣнѣ
 стѣрѣтѣ
 нѣу обѣ
 нѣтъ и
 сѣ по
 нѣа да
 на Бѣл
 стѣнѣ
 стѣнѣ пр
 чѣнѣ
 нѣроѣ сѣ
 сѣ рѣнѣ, т
 правѣнѣ
 гѣлѣтъ
 нѣдѣтъ

